

Beslut
2008-09-09

Dnr
730-2008

Utbildningsnämnden
Göteborgs stad
Box 5428
402 29 Göteborg

Beslut efter tillsyn enligt personuppgiftslagen (1998:204) – PuL

Datainspektionens beslut

Ärendet avslutas.

Datainspektionen förutsätter att Utbildningsnämnden i Göteborgs stad (härefter nämnden) beaktar de påpekanden som framförs nedan (se avsnittet Datainspektionens bedömning) rörande:

- Uppgift om nationalitet i Gerda och Erica
- Känsliga personuppgifter
- Personuppgiftsbiträdesavtal
- Bevarande och gallring

Ärendet kan komma att följas upp.

Bakgrund

Datainspektionen genomförde den 26 maj 2008 inspektioner av nämndens behandling av personuppgifter i Angeredsgymnasiet och Burgårdens utbildningscenter.

Under inspektionen och i efterföljande skriftväxling, har bl.a. följande framkommit.

De IT-system som används i skolorna är bland andra: Gerda, Erica, Skolplatsen och Pingpong. Skolhälsovården använder sig enbart av pappersakter.

Gerda

I Gerda finns basuppgifter om eleverna: Namn, personnummer, telefonnummer, klass, studiegrupp, betyg (även från grundskolan) och bilder på eleverna (används för att framställa ID-kort).

I Gerda finns ett fält för angivande av nationalitet, som för de elevposter som förevisades vid inspektionstillfällena var ifyllt med ”svensk”. Efter

inspektionen har nämnden upplyst att detta fält inte har något syfte och att det kommer att tas bort.

Erica

Erica är Gerdas motsvarighet för vuxenutbildningen och används på samma sätt.

Skolplatsen

Till Skolplatsen hämtas basuppgifter om eleverna från Gerda. Därutöver innehåller Skolplatsen uppgift om elevens frånvaro, schema och studieplan. Som frånvaroororsak kan anges de förvalda alternativen ”anmäld” eller ”oanmäld”. Vid inspektionstillfällena var det möjligt att använda ett fritextfält för att skriva in kommentarer till frånvaron, exempelvis att eleven är sjuk eller är hos tandläkaren. Efter inspektionerna har nämnden upplyst att fritextfältet i Skolplatsen har tagits bort. Efter ansökan kan vårdnadshavare få webbåtkomst till Skolplatsen med hjälp av användarnamn och lösenord.

Pingpong

Pingpong är en webb-baserad lärplattform med möjlighet för elever att ladda ner dokument, göra grupparbeten, skriva prov, chatta och delta i diskussionsfora. I Pingpong finns uppgifter om elevernas namn och studiegrupp.

Pingpong drifas av Pingpong AB. Efter inspektionen har nämnden upplyst att man tagit fram ett förslag till personuppgiftsbiträdesavtal med Pingpong AB; nämnden har även givit in en kopia av förslaget till Datainspektionen.

De uppgifter som finns i Pingpong är endast uppgifter för aktuella elever. Så snart en elev har avslutats i Gerda finns uppgifterna inte tillgängliga längre hos nämnden. Skulle en lärare önska att något elevmaterial sparas efter att eleven slutat i gymnasieskolan, för att visa upp som goda exempel, diskuterar läraren detta först med eleven som ger sitt godkännande. Uppgifterna finns däremot kvar i Pingpongs server på samma sätt som för deras övriga kunder. Nämnden kommer att diskutera om den ska begära att när eleverna slutat och kontona tagits bort även alla uppgifter i Pingpongs server ska gallras.

Datainspektionens bedömning

- Uppgift om nationalitet i Gerda och Erica

I PuL finns bestämmelser om grundläggande kraven på behandlingen av personuppgifter. Av 9 § punkterna c), e) och f) PuL framgår att den personuppgiftsansvarige skall se till *att personuppgifter samlas in bara för särskilda, uttryckligt angivna och berättigade ändamål, att de personuppgifter som behandlas är adekvata och relevanta i förhållande till ändamålen med behandlingen, och att inte fler personuppgifter behandlas än som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.*

I ärendet har framkommit att nämnden utan något bestämt syfte behandlat uppgift om elevernas nationalitet i Gerda och Erica. Nämnden har även uppgett att fältet för angivande av nationalitet kommer att tas bort.

Datainspektionen anser att nämndens behandling av uppgift om nationalitet strider mot de grundläggande kraven i 9 § punkterna c), e) och f) PuL.

Mot bakgrund av att nämnden uppgett att det aktuella fältet kommer att tas bort från Gerda och Erica, finner Datainspektionen att det för närvarande saknas anledning att vidta ytterligare åtgärder mot nämnden med avseende på fältet.

- Känsliga personuppgifter

13 § PuL innehåller följande förbud mot att behandla känsliga personuppgifter.

Det är förbjudet att behandla personuppgifter som avslöjar

- a) ras eller etniskt ursprung,*
- b) politiska åsikter,*
- c) religiös eller filosofisk övertygelse, eller*
- d) medlemskap i fackförening.*

Det är också förbjudet att behandla sådana personuppgifter som rör hälsa eller sexualliv.

Uppgifter av den art som anges i första och andra styckena betecknas i denna lag som känsliga personuppgifter.

15 § PuL innehåller följande bestämmelse om behandling av känsliga personuppgifter.

Känsliga personuppgifter får behandlas, om den registrerade har lämnat sitt uttryckliga samtycke till behandlingen eller på ett tydligt sätt offentliggjort uppgifterna.

I 16-19 §§ PuL finns bestämmelser som anger när känsliga personuppgifter får behandlas även utan uttryckligt samtycke eller eget offentliggörande.

I ärendet har framkommit att uppgiften om att en elev är sjuk har kunnat anges som bl.a. frånvaroorsak i fritextfältet i Skolplasten, men att denna möjlighet nu har tagits bort.

Datainspektionen anser att nämnden saknar stöd för att i fritextfältet behandla känsliga personuppgifter utan uttryckligt samtycke.

Mot bakgrund av att nämnden nu tagit bort fritextfältet i Skolplasten, finner Datainspektionen att det för närvarande saknas anledning att vidta ytterligare åtgärder mot nämnden med avseende på fritextfältet.

- Säkerhetsåtgärder

I PuL finns bestämmelser om säkerhetsåtgärder. I lagens 31 § första stycket anges följande.

Den personuppgiftsansvarige skall vidta lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder för att skydda de personuppgifter som behandlas. Åtgärderna skall åstadkomma en säkerhetsnivå som är lämplig med beaktande av

- a) de tekniska möjligheter som finns,*
- b) vad det skulle kosta att genomföra åtgärderna,*
- c) de särskilda risker som finns med behandlingen av personuppgifterna, och*
- d) hur pass känsliga de behandlade personuppgifterna är.*

Enligt Datainspektionen innebär bestämmelsen att känsliga personuppgifter enligt PuL eller andra personuppgifter som kan anses vara integritetskänsliga, t.ex. för att de omfattas av sekretess eller rör den enskildes personliga förhållanden, får lämnas ut via Internet endast till identifierade användare vars identitet är säkerställd med en teknisk funktion som asymmetrisk kryptering, exempelvis e-legitimation, engångslösenord eller motsvarande.

I ärendet har framkommit att nämnden i Skolplatsen behandlar uppgifter om elevers frånvaro, schema och studieplan. Sedan fritextfältet tagits bort, kan som frånvaroorsak endast anges de förvalda alternativen ”anmäld” eller ”oanmäld”. Vidare har framkommit att användarna har åtkomst till Skolplatsen över Internet och att Internetinloggning sker med endast användarnamn och lösenord.

Vid en samlad bedömning av nyss nämnda omständigheter anser Datainspektionen att behandlingen av personuppgifter i Skolplatsen inte strider mot säkerhetskraven i PuL.

- Personuppgiftsbiträdesavtal

I PuL finns bestämmelser om avtal mellan den personuppgiftsansvarige och personuppgiftsbiträdet. I lagens 30 § andra stycket anges följande.

Det skall finnas ett skriftligt avtal om personuppgiftsbiträdets behandling av personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. I det avtalet skall det särskilt föreskrivas att personuppgiftsbiträdet får behandla personuppgifterna bara i enlighet med instruktioner från den personuppgiftsansvarige och att personuppgiftsbiträdet är skyldigt att vidta de åtgärder som avses i 31 § första stycket.

Vidare anges i 31 § andra stycket PuL följande.

När den personuppgiftsansvarige anlitar ett personuppgiftsbiträde, skall den personuppgiftsansvarige förvissa sig om att personuppgiftsbiträdet kan genomföra de säkerhetsåtgärder som måste vidtas och se till att personuppgiftsbiträdet verkligen vidtar åtgärderna.

I ärendet har framkommit att Pingpong driftas av företaget Pingpong AB, utan att det finns ett personuppgiftsbiträdesavtal med Pingpong AB. Emellertid har nämnden upplyst att man tagit fram ett förslag till personuppgiftsbiträdesavtal med Pingpong AB; nämnden har även givit in en kopia av förslaget till Datainspektionen.

Mot bakgrund av att nämnden påbörjat arbetet med att ta fram ett personuppgiftsbiträdesavtal med Pingpong AB, finner Datainspektionen att det för närvarande saknas anledning att vidta ytterligare åtgärder mot nämnden med avseende på personuppgiftsbiträdesavtalet.

- Bevarande och gallring

I PuL finns bestämmelser om grundläggande kraven på behandlingen av personuppgifter. I 9 § punkten i) PuL anges följande:

Den personuppgiftsansvarige skall se till att personuppgifter inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt med hänsyn till ändamålen med behandlingen.

Bestämmelsen ska dock bara tillämpas i den mån det inte i annan lag eller förordning finns avvikande bestämmelser. Detta framgår bl.a. av 8 § andra stycket första meningen PuL, där följande anges.

Bestämmelserna hindrar inte heller att en myndighet arkiverar och bevarar allmänna handlingar eller att arkivmaterial tas om hand av en arkivmyndighet.

I ärendet har framkommit att de personuppgifter som nämnden behandlar i Pingpong inte längre är tillgängliga för nämnden när eleven slutat skolan. Dock sparas uppgifterna även efter denna tidpunkt hos personuppgiftsbiträdet Pingpong AB. Nämnden har uppgett att man överväger att begära att dessa uppgifter gallras även hos Pingpong AB.

Det är Datainspektionens uppfattning att den personuppgiftsansvarige ansvarar för att personuppgifter inte bevaras under en längre tid än vad som är nödvändigt, oavsett om uppgifterna bevaras hos den ansvarige eller hos dennes personuppgiftsbiträde.

Datainspektionen förutsätter att nämnden beaktar inspektionens uppfattning i denna fråga, och således instruerar sitt personuppgiftsbiträde att gallra personuppgifterna när de inte längre behöver bevaras.

Hur man överklagar

Om Ni vill överklaga beslutet ska Ni skriva till Datainspektionen. Ange i skrivelsen vilket beslut som överklagas och den ändring som Ni begär. Överklagandet ska ha kommit in till Datainspektionen senast tre veckor från den dag beslutet meddelades för att kunna prövas. Datainspektionen sänder

överklagandet vidare till Länsrätten i Stockholms län för prövning om inspektionen inte själv ändrar beslutet på det sätt Ni har begärt.

Erik Janzon

Kopia till:

Personuppgiftsombudet Solveig Blomstrand
Utbildningsförvaltningen
Göteborgs stad
Box 5428
402 29 Göteborg

Malin Högstedt
Angeredsgymnasiet
Box 53
424 22 Angered

Karin Eriksson-Kurkiewicz
Burgårdens utbildningscentrum
Box 5440
402 29 Göteborg